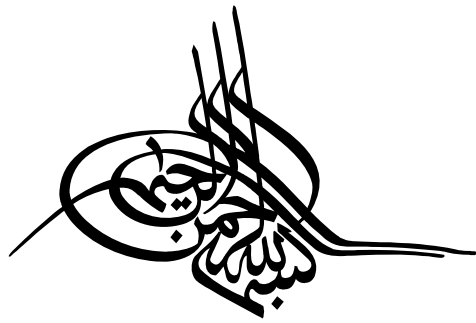




روشها و فنون تدریس

(الگوهای تدریس)

مجموعه مدیریت آموزشی

مؤلف: دکتر مجتبی دستور

دکترتدریس

دستور / مجتبی

روشها و فنون تدریس / دکتر مجتبی دستور

مشاوران صعود ماهان: ۱۴۰۱

۱۰۴ ص: جدول، نمودار (آمادگی آزمون دکتری مدیریت آموزشی)

ISBN: 978-600-458-629-0

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیفا.

فارسی - چاپ اول

روشها و فنون تدریس

دکتر مجتبی دستور

ج - عنوان

رده بندی کنگره:

رده بندی دیویی

کتابخانه ملی ایران

LB ۲۳۵۳ / د ۴۶ ر ۹ ۱۳۹۲

۳۷۸/۱۶۶۴

۳۱۱۶۸۸۲

انتشارات مشاوران صعود ماهان



- ☐ نام کتاب: روشها و فنون تدریس
- ☐ مدیران مسئول: هادی و مجید سیاری
- ☐ مولف: دکتر مجتبی دستور
- ☐ مسئول تولید محتوا: منصور محمدزاده
- ☐ مسئول تولید: سمیه بیگی
- ☐ ناشر: مشاوران صعود ماهان
- ☐ نوبت و تاریخ چاپ: (ویرایش اول) / ۱۴۰۱
- ☐ تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه
- ☐ قیمت: ۱/۸۹۰/۰۰۰ ریال
- ☐ شابک: ISBN ۹۷۸-۶۰۰-۴۵۸-۶۲۹-۰

انتشارات مشاوران صعود ماهان: تهران - خیابان ولیعصر، بالاتر از تقاطع ولیعصر مطهری، پلاک ۲۰۵۰

تلفن: ۸۸۱۰۰۱۱۳ و ۸۸۴۰۱۳۱۳

کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق به موسسه آموزش عالی آزاد ماهان می باشد. و هرگونه اقتباس و

کپی برداری از این اثر بدون اخذ مجوز پیگرد قانونی دارد.

بنام خدا

ایمان دارم که هر تغییر و تحول بزرگی در مسیر زندگی بدون تحول معرفت و نگرش میسر نخواهد بود. پس بیایید با اندیشه توکل، تفکر، تلاش و تحمل در توسعه دنیای فکریمان برای نیل به آرامش و آسایش توأمان اولین گام را برداریم. چون همگی یقین داریم دانایی، توانایی می‌آورد.

شاد باشید و دلی را شاد کنید

برادران سیاری

فصل اول: یادگیری چیست؟.....	۷
سؤالات فصل اول (آزمون کارشناسی آزاد و سراسری).....	۱۲
پاسخنامه فصل اول	۱۶
فصل دوم: اهداف آموزشی و تحلیل آموزشی	۱۹
سؤالات فصل دوم: آزمون کارشناسی ارشد (آزاد و سراسری)	۲۹
پاسخنامه فصل دوم	۳۵
فصل سوم: تدریس چیست؟.....	۳۷
سؤالات فصل سوم: (آزمون کارشناسی ارشد آزاد و سراسری)	۴۶
پاسخنامه فصل سوم	۵۰
فصل چهارم: تقسیم‌بندی روشهای تدریس	۵۳
سؤالات فصل چهارم: (آزمون کارشناسی ارشد آزاد و سراسری).....	۶۷
پاسخنامه فصل چهارم:.....	۷۲
فصل پنجم: الگوهای جدید تدریس	۷۵
سؤالات فصل پنجم: (آزمون کارشناسی ارشد آزاد و سراسری)	۸۶
پاسخنامه فصل پنجم	۹۵
فصل ششم: ارزشیابی	۹۷
سؤالات فصل ششم: (آزمون کارشناسی ارشد آزاد و سراسری)	۱۰۰
پاسخنامه فصل ششم	۱۰۴
منابع	۱۰۴

فصل اول

یادگیری چیست؟

یادگیری یعنی ایجاد تغییر نسبتاً پایدار در رفتار بالقوه یا گیرنده، مشروط بر آنکه این تغییر بر اثر تجربه رخ دهد.

بر اساس تعریف فوق

- ۱- یادگیری چه ساده باشد، چه پیچیده، منجر به تغییر در شخص یادگیرنده می شود.
- باید توجه داشت که گرچه هر نوع یادگیری به تغییر می انجامد، ولی هر نوع تغییری را نمی توان به حساب یادگیری گذاشت.
- ۲- تغییر ناشی از یادگیری باید نسبتاً پایدار باشد.
- لذا، بسیاری از تغییراتی که ناشی از عوامل انگیزشی و هیجانی، خستگی، انطباق حسی و از این قبیل هستند و به سرعت از بین می روند، در دریف یادگیری ها قرار نمی گیرند.
- ۳- تغییر نسبتاً پایداری که ما نام یادگیری به آن می دهیم، باید در رفتار بالقوه یا ایجاد توان رفتاری ما ایجاد شود.
- رفتار بالقوه حاکی از آن است که یادگیری در یادگیرنده نوعی توانایی ایجاد می کند، یعنی تغییر حاصل در یادگیرنده، تغییر در توانایی های اوست نه تغییر در رفتار ظاهری او.
- بنابراین فرق بین یادگیری و رفتار این است که یادگیری نوعی توانایی است که در فرد ایجاد می شود که تنها از طریق مراجعه به رفتار آشکار فرد می توان از آن اطلاع حاصل کرد.
- رفتار آشکار، اعمالی هستند که مستقیماً قابل مشاهده هستند، مانند صحبت کردن، نوشتن و راه رفتن .
- رفتار نهان به اعمال درونی فرد گفته می شود که طور مستقیم قابل مشاهده نیستند، مانند، یادآوری، تفکر، تخیل.

- ما برای کسب اطلاع از میزان یادگیری فرد، به رفتار قابل مشاهده او یا عملکرد او مراجعه می‌کنیم.
 - تفاوت رفتار با عملکرد در آن است که رفتار به هر گونه عمل شخص گفته می‌شود، در حالی که عملکرد به نتیجه عمل فرد اشاره دارد.
 - در واقع، عملکرد همان محصول یادگیری است. تفاوت بین یادگیری و عملکرد، تفاوت بین «دانستن چگونه انجام دادن کاری و انجام دادن آن کار است.»
- تغییر حاصل در رفتار بالقوه یادگیرنده در صورتی یادگیری به حساب می‌آید که بر اثر تجربه حاصل شود، نه بر اثر عوامل دیگر.
- ۵- منظور از تجربه، تاثیر محرک های بیرونی و درونی در یادگیرنده است. خواندن یک کتاب، گوش دادن به یک سخنرانی، زمین خوردن، بستن بند کفش ها و فکر کردن درباره یک مطلب، مواردی از یادگیری هستند.
- تفکر نوعی رفتار نهانی است که هم محصول یادگیری است و هم جزو تجربی محسوب می شود که به یادگیری می‌انجامد.

سطح	انواع یادگیری از نظر گانیه	توضیحات: یادگیری‌های هشت گانه به صورت یک سلسله مراتب، از ساده به پیچیده، به دنبال هم قرار می‌گیرند و هر نوع یادگیری، برای یادگیری رده بالاتر، پیش نیاز به حساب می‌آید. حل مساله نیز آخرین و پیچیده‌ترین نوع یادگیری است. آفرینندگی و خلاقیت نیز نوع به خصوصی از حل مساله است
۸	حل مساله	مساله یک اصل سطح بالاتر است که از اجتماع چنداصل مسطح پائین تشکیل می‌شود و یادگیرنده برای حل مساله باید ابتدا اصل‌های سطح پائین را بیاموزد تا بعد از ترکیب آن‌ها مساله را حل کند.
۷	یادگیری قانون	در یادگیری قانون یا اصل، یادگیرنده دو یا چند مفهوم را به هم ربط می‌دهد و از آنها یک معنی تازه به دست می‌آورد. چند نمونه از یادگیری قانون: انسان‌ها برابر آفریده شده‌اند. فلزات بر اثر حرارت منبسط می‌شوند. $2+8=10$.
۶	یادگیری مفهوم	- در یادگیری مفهوم یا مفهوم آموزی، یادگیرنده بر خلاف آنچه درمورد تمیز محرک‌ها صادق است، به ویژگی‌های مشترک اشیاء و امور پاسخ می‌دهد، نه به ویژگی‌های اختصاصی آن‌ها مثلاً: مفهوم کتاب، انسان، دانش آموز، رفتار، عدالت و خوبی.
۵	یادگیری تمیز دادن محرک‌ها	- یادگیری دادن پاسخ درست به محرک‌های مختلف، مثلاً: کودک حیوانات مختلف را با نام درست آنها صدا بزند. - به هر حال، وقتی تنها یک شکل هندسی وجود داشته باشد، ربط دادن نام اوست با شکل مورد نظر، مثالی از تداعی کلامی است، اما وقتی که شکل‌های مختلف وجود دارد، ربط دادن همه نام‌های آن‌ها با آن شکل‌ها نشان دهنده تمیز چندگانه است.
۴	یادگیری کلامی یا تداعی کلامی	نوع خاصی از یادگیری زنجیره‌ای است که در آن حلقه‌های یادگیری یا محرک - پاسخ‌ها، واحدهای زبان است. فعالیت کودکان در نامیدن اشیاء نمونه‌ای از یادگیری کلامی است. ابتدا مشاهده اشیاء سپس نام اشیاء را گفتن.
۳	یادگیری زنجیره‌ای	- در این نوع یادگیری، یادگیرنده تعدادی از یادگیری‌های محرک - پاسخ قبلی را به هم پیوند می‌دهد و زنجیره‌ای از رفتارهای پیچیده محرک - پاسخ را کی آموزد. در واقع هیچ عمل تازه‌ای آموخته نمی‌شود، بلکه

		اعمال قبلاً آموخته شده در ترکیبی تازه به هم پیوند می‌خورند و مهارتی تازه حاصل می‌شود. مثل: مسواک زدن و رانندگی کردن. - نام دیگر یادگیری زنجیره‌ای، مهارت آموزی است.
۲	یادگیری محرك - پاسخ	- این نوع یادگیری با دادن پاسخ‌های دقیق عضلانی به محرک‌های معین مشخص می‌شود. - وقتی که راننده اتومبیل با دیدن چراغ قرمز، اتومبیل‌اش را متوقف می‌کند، یادگیری او از نوع محرك - پاسخ است. - تفاوت عمده یادگیری محرك - پاسخ با یادگیری علامتی این است که در یادگیری علامتی، رفتار جنبه بازتابی و غیر ارادی دارد، اما رفتار مورد نظر در یادگیری محرك - پاسخ جنبه ارادی دارد.
۱	یادگیری علامتی	یادگیرنده، دادن پاسخ شرطی را به یک علامت می‌آموزد - پاسخ ترشح بزاق دهان سگ به صدای زنگ یا نور چراغ نمونه‌ای از یادگیری علامتی است. یا وقتی که دانش‌آموز یا دیدن سوال‌های امتحانی مضطرب می‌شود و یا کودکی با شنیدن صدای مادر خوشحال می‌شود، این پدیده معرف یادگیری علامتی است.

عوامل مؤثر در یادگیری:

۱- آمادگی

۲- انگیزه و هدف

۳- تجارب گذشته

۴- محیط و موقعیت یادگیری

۵- روش تدریس معلم

۶- تکرار و تمرین

قوانین یادگیری

- ۱- آمادگی جسمی، ذهنی و روانی
- ۲- اثر آنچه یاد گرفته می‌شود باید اثر خوشایندی داشته باشد (ثرندایک).
- ۳- تقدم یادگیر مطالب از ساده به پیچیده نخستین خاطرات کلاس درس در ذهن باقی می‌ماند
- ۴- تمرین تمرین موجب تقویت و پایداری یادگیری می‌شود.
- ۵- شدت هر چه شدت محرك بیشتر باشد یادگیری بهتر و پایدارتر خواهد بود
- ۶- عدم کاربرد مهارت و دانشی که بکار گرفته نشود، بتدریج فراموش خواهد شد.

انواع تفکر

- تداعی آزاد: تفکری است از هرگونه قید خارجی آزاد است و هیچگونه کنترلی از طرف فرد در آن اعمال نمی شود.
- خیالبافی: تفکری است که با عالم خارج ارتباط ندارد اما موضوع معین دارد. ویژگی بارز آن تغییر در توجه است.
- عملی: تفکری است که در مسائل ساده روزانه به وقوع می پیوندد. تفکر به هنگام عمل (رانندگی)
- خلاق: به آن نوع فعالیت فکری گفته می شود که به حل مشکلات و مسائل سخت و حل نشده می پردازد.
- اینگونه تفکر معمولاً به ابداع و اختراع منجر می شود. در تعلیم و تربیت این نوع تفکر اهمیت دارد.
- تفکر عبارت است فعالیت جهت دار ذهن برای حل مساله. و دارای سه جنبه احساس، حافظه و تخیل می باشد.

الگوهای یادگیری

۱- در یادگیری از راه شرطی شدن، نحوه یادگیری رفتارهای آشکار یا تداعی محرک ها و پاسخ ها، مورد تاکید قرار می گیرند و فرآیندهای ذهنی و شناختی مورد توجه نیستند. یادگیری از راه شرطی شدن، معرف دیدگاه روان شناسی رفتارگرایی است.

۲- در یادگیری شناختی منظور از شناخت، جریانهای فکری و ذهنی حاکم بر رفتار است. یادگیری شناختی بیشتر با فرآیندها و جریانهای ذهنی سروکار دارد و کم تر به رفتارهای آشکار فرد می پردازد. یادگیری شناختی معرف دیدگاه روان شناسی شناخت گرایی است به نظر روان شناسان شناختی، یادگیرنده در ذهن یا حافظه خود یک ساخت شناختی تشکیل می دهد که در آن اطلاعات مربوط به رویدادهای مختلف نگه داری می شود و سازمان می یابد.

• سه نظریه مهم یادگیری شناختی عبارتند از:

- ۱- نظریه یادگیری گشتالت ← بینش در حل مساله مورد تاکید قرار می گیرد
- ۲- نظریه یادگیری معنی دار ← یادگیری مطالب معنی دار (ارتباط بین مطالب) مورد توجه هستند.
- ۳- نظریه یادگیری مشاهده ای ← یادگیری از راه مشاهده موضوع اصلی است. (توجه، یادسپاری، بازآفرینی و انگیزشی)

• خلاصه نکات کلیدی فصل اول:

- ۱- الگوهای یادگیری عبارتند از: ۱- یادگیری از طریق شرطی شدن کلاسیک ۲- یادگیری از طریق مجاورت ۳- یادگیری از طریق شرطی شدن فعال ۴- یادگیری از طریق مشاهده ۵- یادگیری از طریق شناخت.
- ۲- یادگیری شرطی شدن کلاسیک دلالت بر پاسخی است که (ارگانیسم) در برابر یک محرک- مثال ترشح بزاق در پاسخ به غذایی که در دهان سگ گذاشته می شود از خود بروز می دهد.

- ۳- یادگیری از طریق شرطی شدن فعال: رفتارهای فعال محصول محرک‌های فیزیولوژیک نیستند، بلکه نتیجه متغیرهای قطعی رفتارهای ارگانیسم هستند که به وسیله تقویت‌کننده خاصی قوت می‌گیرد، در اثر تقویت، وسعت و احتمال وقوع آن افزایش می‌یابد. در واقع تقویت‌کننده‌ها هستند که موجب تأثیر، تغییر و تثبیت می‌شوند.
- ۴- یادگیری از طریق مجاورت عبارت است از: مجاورت ساده و همانندی و جفت شدن یک حادثه با حادثه دیگر می‌تواند منجر به یادگیری شود. در این فرآیند تنها همانندی دو رویداد با ایجاد تداعی می‌تواند موجب تغییر رفتار شود.
- ۵- نوعی دیگر از یادگیری‌هایی که نیاز به شناخت و تجزیه و تحلیل داد، یادگیری از طریق مشاهده، سرمشق‌گیری و تقلید است. بسیاری از دانش‌ها، مهارت‌ها و گرایش‌ها از طریق مشاهده و تقلید آموخته می‌شوند.
- ۶- یادگیری از طریق شناخت دلالت بر این دارد که در یادگیری انسان در نتیجه شناخت روابط بین محرک‌ها (پدیده‌ها) حاصل می‌شود، نه رابطه‌هایی بین آنچه که به اصطلاح محرک و پاسخ نامیده می‌شود.
- ۷- یادگیری عبارت است از فرآیند تغییرات نسبتاً پایدار در رفتار بالقوه فرد، بر اثر (تجربه).
- ۸- تجربه یعنی تأثیر متقابل فرد و محیط.
- ۹- رفتار بالقوه دلالت بر تفاوت بین یادگیری و عملکرد دارد.
- ۱۰- قوانین یادگیری عبارت است از: ۱- قانون آمادگی ۲- قانون اثر ۳- قانون تقدم ۴- قانون تمرین ۵- قانون شدت ۶- قانون عدم کاربرد.
- ۱۱- انواع تفکر عبارت است از: ۱- تداعی آزاد ۲- خیالبافی ۳- تفکر عملی ۴- تفکر خلاق.
- ۱۲- تفکر منطقی، تفکری است که در آن تعادلی میان احساس، حافظه و تخیل وجود داشته باشد.
- ۱۳- کسب معرفت، احتیاج به محیط مناسب دارد، محیطی که برای فراگیران ایجاد سؤال کند و آنان را وادار به حل مساله نماید.
- ۱۴- تدریس عبارت از تعامل یا رفتار متقابل معلم و شاگرد، بر اساس طرحی منظم و هدفدار معلم، برای ایجاد تغییر در رفتار شاگرد.
- ۱۵- تفاوت بین یادگیری و تدریس عبارت است از: یادگیری، تغییری است که در اثر تعامل شاگرد با محیط حاصل می‌شود اما تدریس (کنش متقابل معلم و شاگرد) است.
- ۱۶- عوامل مؤثر در یادگیری: آمادگی- انگیزه و هدف- تجارب گذشته- موقعیت و محیط یادگیری- روش تدریس معلم- رابطه کل و جزء- تمرین و تکرار
- ۱۷- تفکر منطقی یا علمی همیشه به وسیله بررسی فعال، مداوم و دقیق عقیده یا معرفت در سایه دلایل که آن را تأیید می‌کنند حاصل می‌شود.
- ۱۸- تفکر خلاق در اثر تفکر منطقی به وجود می‌آید.



سوالات فصل اول (آزمون کارشناسی ارشد آزاد و سراسری)

- (۱) تغییر نسبتاً پایدار در رفتار بالقوه در اثر تجربه به چه نام دارد؟
 الف) رشد ب) یادگیری ج) آموزش د) آفرینندگی
- (۲) کدام یک از گزینه های زیر از ویژگیهای مهم و ضروری در تعریف یادگیری محسوب نمی شود؟
 الف) پایداری ب) تغییر در رفتار بالقوه ج) تجربه د) تغییر در رفتار بالفعل
- (۳) معمولاً در ارزشیابی از میزان یادگیری فرد به چه موردی اهمیت داده می شود؟
 الف) توانایی ب) رفتار ج) تغییر د) عملکرد
- (۴) رفتار نهانی که هم محصول یادگیری به حساب می آید و هم جزو تجربی است که به یادگیری می انجامد چه نام دارد؟
 الف) خلاقیت ب) تفکر ج) یادگیری اتفاقی د) توانایی
- (۵) مهارت آموزی نام دیگر کدام یک از انواع یادگیری است؟
 الف) علامتی ب) محرک - پاسخ ج) زنجیره ای د) تمیز دادن
- (۶) کدام نوع یادگیری پیشنیاز یادگیری مفهوم کدام است؟
 الف) محرک - پاسخ ب) تمیز دادن ج) زنجیره ای د) اصل
- (۷) به نظر گانیه آفرینندگی جزء کدام یک از انواع یادگیری محسوب می شود؟
 الف) اصل ب) حل مسئله ج) مفهوم د) تمیز دادن
- (۸) کدام یک از نظریه های زیر ببنش برای حل مسائل را مورد بررسی قرار داده است ؟
 الف) رفتارگرایی ب) یادگیری مشاهده ای ج) یادگیری معنی دار د) گشتالت
- (۹) طبق نظر مکتب گشتالت عامل اساسی در حل مسئله چیست؟
 الف) تجربه ب) رفتار آشکار ج) بازنمایی ذهنی د) جنبه کلامی
- (۱۰) تعریف یادگیری از نظر روانشناسان شناختی کدام است؟
 الف) پیوند بین محرک و پاسخ ب) تغییر نسبتاً پایدار در رفتار بالقوه
 ج) تغییر در ساخت شناختی و فرایندهای ذهنی د) فعالیتهای طراحی شده به منظور ایجاد یادگیری

۱۱) مهمترین عامل یا عنصر نظریه یادگیری اجتماعی چیست؟

الف) تقویت (ب) مشاهده (ج) تداعی (د) تکرار

۱۲) در یادگیری اجتماعی، آخرین مرحله یادگیری کدام است؟

الف) انگیزشی (ب) بازآفرینی (ج) یادسپاری (د) توجه

۱۳- در الگوی شرایط یادگیری گانیه مفاهیم در نتیجه کدام فرایند عملکرد یادگیری است؟

الف) زنجیره کردن (ب) تمیز چندگانه (ج) کاربرد قاعده (د) دسته‌بندی

۱۴. اگر معلمی عمل جمع را با کشیدن تصویر چهار پرتقال روی یک کارت و اعداد $2+2$ روی کارت دیگر و نشان دادن آن، آموزش دهد یادگیری از چه طریقی انجام شده است؟

الف) تقلید (ب) شرطی شدن فعال (ج) مجاورت (د) مشاهده

۱۵. به نظر کدام گروه از متخصصان کشف و بصیرت در امر یادگیری از اهمیت خاص برخوردار است؟

الف) پیروان نظریه کوشش و خطا (ب) پیروان نظریه شناختی

(ج) رفتارگرایان (د) نظریه پردازان پیوند

۱۶. وقتی دانش آموزی با مشاهده رفتار معلم دچار اضطراب می شود یادگیری او در کدام طبقه از سلسله مراتب یادگیری گانیه قرار می گیرند؟

الف) یادگیری زنجیره‌ای (ب) یادگیری محرک- پاسخ (ج) یادگیری علامتی (د) تمیز دادن محرکات

۱۷. یادگیری طبق تئوری گشتالت چگونه انجام می شود؟

الف) جزء زودتر از کل دریافت و درک می شود. (ب) جزء و کل همراه با هم درک و دریافت می شود

(ج) کل زودتر از جزء دریافت و درک می شود. (د) یادگیری با عمل آزمایش و خطا انجام می شود.

۱۸. رابطه صحیح بین یادگیری و عملکرد کدام است؟

الف) عملکرد، نتیجه یادگیری انسان است. (ب) عملکرد همیشه مساوی با یادگیری است.

(ج) عملکرد ارتباطی با یادگیری ندارد. (د) یادگیری نتیجه عملکرد انسان است.

۱۹. در نظریه یادگیری شناختی رفتار فرد نتیجه کدام عامل است؟

الف) تفکر و اکتشاف (ب) تمرین و تکرار (ج) شرطی شدن کشفی (د) شرطی شدن واکنشی



۲۰. کدام گزینه معرف تفکر منطقی است؟

- (الف) انتقال و ضبط مفاهیم در ذهن
(ب) پردازش اطلاعات در ذهن
(ج) فعالیت جهت دار ذهن برای حل مسأله
(د) یادآوری و جمع‌آوری معلومات و مفاهیم

۲۱. کدام تعریف برای یادگیری درست‌ترین تعریف است؟

- (الف) کسب اطلاعات و بینش‌های تازه در یادگیرنده بر اثر تجربه
(ب) ایجاد تغییرات در رفتار یادگیرنده بر اثر تمرین و تکرار
(ج) ایجاد تغییرات مطلوب در رفتار یادگیرنده بر اثر تجربه و تقویت
(د) ایجاد تغییرات نسبتاً دائمی در رفتار یادگیرنده بر اثر تجربه

۲۲. کدام روانشناس معتقد است که انواع یادگیری از یک پیوستگی سلسله مراتبی تبعیت می‌کند؟

- (الف) آزوبل (ب) اسکینر (ج) بونر (د) گانیه

۲۳. تفکر یا تفکر علمی بر اثر کدام امر حاصل می‌شود؟

- (الف) بررسی فعال و مداوم معرفت در سایه دلایل علمی
(ب) پرورش تخیل و کسب عادات شرطی
(ج) تداعی تصورات و تخیلات کنترل نشده ذهن
(د) کسب واقعیت‌های علمی و حفظ و تکرار آنها

۲۴. در تعریف یادگیری کلمه تجربه بیان‌کننده آن نوع تغییراتی است که تنها حاصل باشد.

- (الف) انطباق حسی (ب) تعامل فرد با محیط (ج) تدریس معلم (د) رشد و بلوغ

۲۵. کاربرد اصطلاح رفتار بالقوه در تعریف یادگیری نشان‌دهنده تمایز بین است.

- (۱) رشد و تجربه (۲) رفتار و عملکرد (۳) یادگیری و تفکر (۴) یادگیری و عملکرد

۲۶. نظریه پیازه و برونر در مورد یادگیری کدام مورد است؟

- (۱) نظریه رفتارگرایی (۲) نظریه شناختی (۳) نظریه کوشش و خطا (۴) نظریه محرک- پاسخ

۲۷. معلم باید دانش‌آموز را یاری دهد تا از هر نوع فعالیت یادگیری نوعی رضایت برای او حاصل شود. این جمله بیانگر کدام قانون یادگیری است؟

- (الف) آمادگی (ب) اثر (ج) تقدم (د) شدت

۲۸. در فرآیند تعلیم و تربیت چه نوع تفکری باید بیشتر مورد توجه قرار گیرد و در پرورش آن کوشش شود؟

- (الف) تفکر علمی (ب) تفکر اخلاق (ج) تداعی آزاد (د) تحلیل کنترل نشده



۲۹. کدام نظریه یادگیری مربوط به برونر است؟

الف) یادگیری اکتشافی ب) یادگیری شرطی ج) یادگیری شرطی فعال د) یادگیری معنی‌دار

۳۰- در تفکر منطقی وجود تعامل بین کدام دسته از عوامل ضرورت دارد؟

الف) احساس، حافظه و تخیل ب) روش، وسیله و هدف
ج) عادت، آزمایش و خطا د) مسأله، فرضیه و روش



پاسفنامه فصل اول :

- ۱- گزینه ب صحیح است.
- ۲- گزینه ب صحیح است.
- ۳- گزینه د صحیح است.
- ۴- گزینه ب صحیح است.
- ۵- گزینه ج صحیح است.
- ۶- گزینه ب صحیح است.
- ۷- گزینه ب صحیح است.
- ۸- گزینه د صحیح است.
- ۹- گزینه ج صحیح است.
- ۱۰- گزینه ج صحیح است.
- ۱۱- گزینه ب صحیح است.
- ۱۲- گزینه الف صحیح است.
- ۱۳- گزینه د صحیح است.
- ۱۴- گزینه ج صحیح است.
- ۱۵- گزینه ب صحیح است.
- ۱۶- گزینه ب صحیح است.
- ۱۷- گزینه ج صحیح است.
- ۱۸- گزینه الف صحیح است.
- ۱۹- گزینه الف صحیح است.
- ۲۰- گزینه ج صحیح است.
- ۲۱- گزینه د صحیح است.
- ۲۲- گزینه د صحیح است.
- ۲۳- گزینه الف صحیح است.



- ۲۴- گزینه ب صحیح است.
- ۲۵- گزینه د صحیح است.
- ۲۶- گزینه ب صحیح است.
- ۲۷- گزینه ب صحیح است.
- ۲۸- گزینه الف صحیح است.
- ۲۹- گزینه الف صحیح است.
- ۳۰- گزینه الف صحیح است.

فصل دوم

اهداف آموزشی و تحلیل آموزشی

بخش الف: شناخت و تدوین اهداف آموزشی

- منابع انتخاب هدف های آموزشی

هنگام انتخاب هر هدف آموزشی، معلم باید پرسش های زیر را مورد توجه قرار دهند:

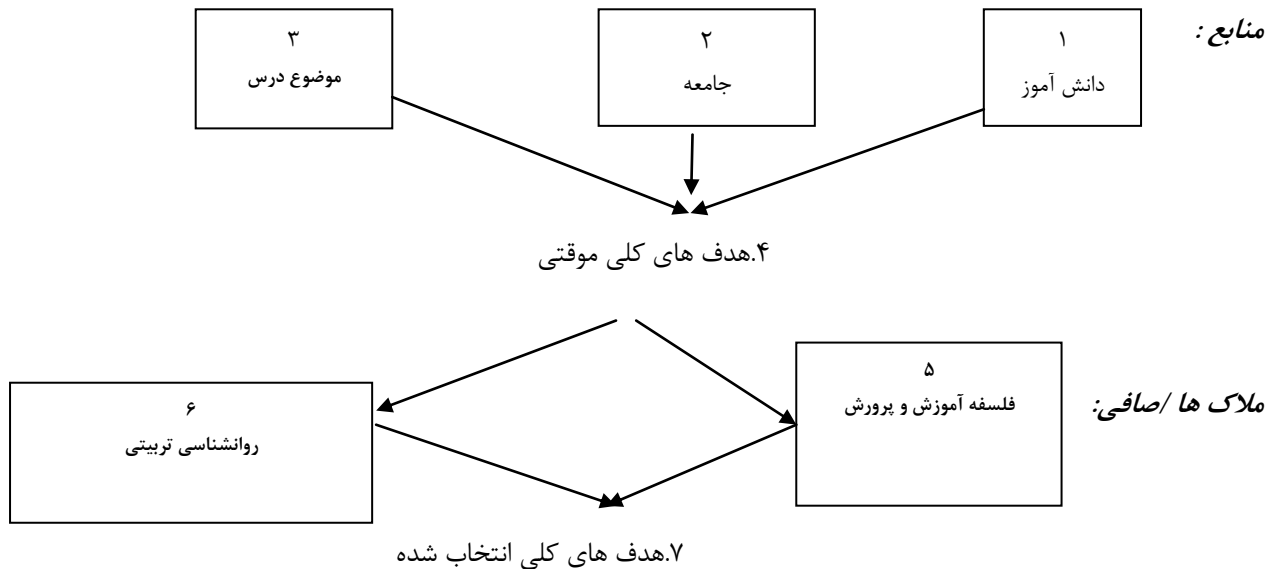
۱- چرا دانش آموزان باید به هدف مورد نظر برسند؟

۲- آیا دانش آموزان آمادگی کافی برای رسیدن به هدف مورد نظر دارند؟

۳- آیا امکانات آموزشی، دستیابی دانش آموزان به هدف آموزشی را تضمین می کنند؟

طرح هفت مرحله ای هدف گزینی تایلر:

رالف تایلر (۱۹۷۰) برای گزینش هدف های آموزشی، طرح هفت مرحله ای زیر را پیشنهاد کرده است:



= ضرورت توجه به ملاک ها یا صافی ها برای هدف های کلی موقتی:

۱ - هدف های کلی استخراج شده از منابع، بسیار زیاد و گاهی متناقض هستند.

۲ - ممکن است با فلسفه اجتماعی و تربیتی حاکم بر جامعه مغایرت داشته باشند.

۳ - از لحاظ یافته های روانشناسی تربیتی و یادگیری قابل آموزش نباشند.

هدف های کلی انتخاب شده باید به صورت هدف های دقیق آموزشی نوشته شوند که این وظیفه بر عهده معلم است.

هدف های آموزشی رفتاری، مقاصد آموزشی معلم را برحسب رفتار قابل مشاهده و قابل اندازه گیری، یا به اصطلاح عملکرد یادگیرنده بیان میکنند.

یک هدف رفتاری کامل دارای ویژگی های زیر است :

- ۱ - **عملکرد:** یک هدف رفتاری باید به صورت جملات روشن و قابل مشاهده و قابل اندازه گیری، یعنی بر حسب عملکرد یادگیرنده - عملی که در پایان درس یا دوره آموزشی از او انتظار می رود، بیان شود.
- ۲ - **شرایط:** توصیف شرایطی که با توجه به آن، یادگیرنده باید عملکرد خود را نشان دهد.
- ۳ - **ملاک:** ملاک یا معیاری که بوسیله آن، میزان پیشرفت یادگیرنده در رسیدن به هدف ها سنجیده می شود.

مثالی از یک هدف رفتاری کامل :

دانش آموز باید بداند که بتواند با استفاده از فهرستی از نام شعرای پانصد سال بعد از اسلام که معلم در اختیار او میگذارد، نام شعرای سیصد سال اول بعد از اسلام را انتخاب کند. دانش آموزان باید این انتخاب را با حداقل هشتاد درصد صحت انجام دهد.

عملکرد: انتخاب کند. **شرایط:** با استفاده از فهرست نام شعرای پانصد سال بعد از اسلام. **ملاک:** با حد اقل هشتاد درصد صحت.

• انواع هدف های آموزشی رفتاری

- ۱- **هدف ورودی :** هدف ورودی یا رفتار ورودی بر آمادگی قبلی فرد یا هدف های قبلی آموخته شده از سوی او دلالت دارد.
 - یا رفتار ورودی عبارت است از رفتارهایی که یادگیرنده در موقع ورود به یک واحد یادگیری با خود به همراه می آورد.
 - هدف یا رفتار ورودی به پیش نیازها اشاره دارد.
- ۲- **فلسفه واسطه ای یا بین راه :** هدف واسطه ای یا بین راه، نشان دهنده اعمالی است که یادگیرنده بعد از یادگیری در بخشی از درس و پیش از اتمام درس، انجام خواهد داد.
- ۳- **هدف پایانی یا نهایی:** به آنچه که یادگیرنده باید در پایان درس یا دوره آموزشی انجام دهد، اشاره دارد.

• مفهوم طبقه بندی هدف های آموزشی

- هدف از آموزش، یادگیری است.
- از آنجا که یادگیری ها متعدد و متنوع هستند، هدف های آموزشی هم گوناگون خواهند بود.
- وجود هدف های متعدد آموزشی نیز به نوعی سازمان و نظم و ترتیب نیاز دارند که طبقه بندی آن ها نیز به همین منظور ضرورت دارد.



• طبقه بندی هدف های آموزشی، معروف به طبقه بندی بلوم:

- ۱- حوزه شناختی = دانش، معلومات، توانایی ها و مهارت های ذهنی را در بر میگیرد .
مثال؛ دانشجو اصول و قوانین روان شناسی یادگیری را در طراحی آموزشی خود مورد استفاده قرار دهد.
- ۲-حوزه عاطفی = با علاقه ،انگیزش ،نگرش یا قدردانی و ارزش گذاری سر و کار دارند.
مثال؛ دانشجو باید از مطالعه منابع مختلف درباره مسائل روان شناسی تربیتی لذت ببرد.
- ۳-حوزه روانی - حرکتی = هم به فعالیت های ذهنی و روانی سرو کار دارد و هم به فعالیت های جسمی نیاز دارد.
مثال؛ دانش آموز باید بتواند ۱۰۰ متر را در ۱۰ ثانیه بدود.

• طبقه بندی هدف های آموزشی :

۱- حوزه شناختی :طبقات اصلی و فرعی (خرده طبقات)حوزه شناختی عبارتند از:

۱-دانش:شامل یادآوری(بازخوانی و بازشناسی)امور جزئی و کلی، روش ها و فرآیند ها،الگوها ساخت ها یا موقعیت هاست.

۱/۱-دانش امور جزئی:

۱/۱/۱-دانش اصطلاحات : تعریف کردن اصطلاحات علمی و فنی درس فیزیک ،بیان معانی لغات تازه درس زبان خارجی

۱/۱/۲-دانش واقعیت های مشخص:گفتن وقایع مهم تاریخی مربوط به کشور مورد مطالعه، بیان خواص فیزیکی و شیمیایی عناصر مختلف.

۱/۲-دانش راه ها و وسایل برخورد با امور جزئی :

۱/۲/۱-دانش امور قراردادی : توضیح دادن قواعد نقطه گذاری مورد استفاده در نوشته های گوناگون، بیان قواعد و قوانین معاشرت در فرهنگ های مختلف.

۱/۲/۲- دانش روال ها و توالی:توضیح دادن تاثیرات صنعتی شدن یک جامعه بر روابط فرهنگی و بین المللی آن جامعه، بیان تاثیرات مشترک عوامل ارثی و محیطی در پرورش فرد.

۱/۲/۳-دانش طبقه بندی ها و طبقات : گفتن نقش و هدف رشته های گوناگون علمی ،بیان اشکال مختلف مالکیت بازرگانی.

۱/۲/۴- دانش ملاک ها : بیان ملاک های مورد استفاده در تعیین ارزش غذایی مواد خوراکی ،بیان ملاک های طبقه بندی علوم و هنرهای مختلف.

۱/۲/۵- دانش روش ها یا روش شناسی : نام بردن روش های مناسب بررسی مسائل علوم اجتماعی، بیان روش های مورد استفاده برای پاسخ دادن به سوال هایی که درباره جهان طرح می شود.

۱/۳- دانش امور کلی و مسائل انتزاعی یک رشته:

۱/۳/۱: دانش اصل ها و تعمیم ها : بیان اصول مهم یادگیری مورد استفاده در آموزش کلاسی، بیان قوانین زیست شناختی مربوط به تولید مثل و وراثت.

۱/۳/۲- دانش نظریه و ساخت ها: بیان اصول و نظری های درس شیمی، توضیح نظری های مهم مربوط به فرهنگ های مختلف.

۲- فهمیدن : یعنی درک مطلب، اینکه هدف اصلی از مطلب مورد نظر چیست. فهمیدن سه زیر طبقه دارد:**۲/۱- ترجمه:** انتقال معنی از شکلی از گفتار به شکلی دیگر:

توانایی برگرداندن مطلبی مفصل به شکل خلاصه و انتزاعی، توانایی بیان مطلبی انتزاعی، مانند یک قانون یا اصل، از طریق ارائه چند مورد یا مثال عینی.

۲/۲- تفسیر : توضیح یا بیان مطالب از طریق معنی کردن یا دادن مثال ها یا خلاصه ای از آنها:

توانایی تشخیص و بیان نتیجه گیری های درست و نادرست از مجموعه ای از اطلاعات، توانایی درک و بیان اندیشه اصلی یک اثر یا یک مطلب اصل به صورت خلاصه

۲/۳- **برون یابی یا استخراج :** بسط دادن اطلاعات فراتر از معلومات موجود. یعنی پیش بینی امور و تعمیم دادن نتایج. درون یابی شامل پرکردن فواصل موجود در یک رشته اطلاعات:

توانایی پیش بینی یا برآورد نتایج اقدامات مختلف، توانایی تشخیص دادن عواملی که دارای نتایج نادرست هستند

۳- کاربرد: استفاده از مطالب انتزاعی در موقعیت های عینی و عملی :

توانایی استفاده از اصول و قوانین یادگیری در آموزش کلاسی، توانایی استفاده از محاسبات ریاضی در موقعیت های عملی زندگی

۴- تحلیل: شکستن یک مطلب یا یک موضوع، به اجزاء یا عناصر تشکیل دهنده آن. تحلیل دارای سه طبقه زیر است:

۴/۱- **تحلیل عناصر:** توانایی تشخیص واقعیت ها از فرضیه ها، توانایی تشخیص فرض های بیان نشده در یک مطلب خواندنی.

۴/۲- **تحلیل روابط:** توانایی تشخیص روابط علت و معلول از سایر روابط.

۴/۳- **تحلیل روابط انسانی:** توانایی تشخیص دیدگاه ها یا تعصب های نویسندگان در بیان واقعه ای تاریخی، تشخیص فنون مورد استفاده در مطالب ترغیبی، مانند تبلیغات تجاری و سیاسی.



۵- **ترکیب:** کنار یکدیگر گذاشتن عناصر و اجزاء برای ایجاد یک کل یکپارچه و تولید طرح یا ساختی است که قبلاً بدین شکل وجود نداشته است. ترکیب یک فعالیت ذهنی است که به آفرینندگی یا خلاقیت معروف است. ترکیب دارای طبقات زیر است:

۵/۱- **تولید یک اثر بی‌همتا یا منحصر به فرد:** توانایی نوشتن داستان، مقاله یا شعرای ابتکاری، توانایی بیان تجارب شخصی به طور موثر.

۵/۲- **تولید یک نقشه یا یک مجموعه اقدامات پیشنهادی:** توانایی پیشنهاد دادن راه‌های آزمودن فرضیه‌ها، توانایی طرح ریزی یک طرح آموزشی برای تدریس در موقعیتی ویژه.

۵/۳- **استنتاج مجموعه‌ای از روابط انتزاعی:** توانایی تدوین یک نظریه یادگیری قابل استفاده در آموزش کلاسی، توانایی انجام اکتشافات ریاضی و تدوین اصول و قوانین ریاضی، داوری درباره ارزش مطالب و موضوعات برای مقاصد معین.

۶- ارزشیابی:

۶/۱- **داوری بر اساس شواهد درونی:** توانایی کاربرد ملاک‌های داده شده برای قضاوت درباره یک اثر، توانایی نشان دادن اشتباهات منطقی یک بحث.

۶/۲- **داوری بر اساس ملاک‌های بیرونی:** توانایی مقایسه و ارزیابی نظریه‌ها، تعمیم‌ها و واقعیت‌ها درباره فرهنگ‌های مختلف، توانایی تشخیص و ارزیابی ارزش‌های ملحوظ در اقدامات مختلف.

بطور خلاصه، زیر طبقات هدف‌های آموزشی در حیطه شناختی که بر اساس اصل پیچیدگی طبقه‌بندی شده است به ترتیب عبارت‌اند:

۱- دانش ۲- فهمیدن ۳- کار بستن ۴- تحلیل ۵- ترکیب ۶- ارزشیابی

۲= طبقه‌بندی هدف‌های آموزشی: حوزه عاطفی

حوزه عاطفی به هدف‌های مربوط به احساس، انگیزش، نگرش، قدردانی، و ارزش‌گذاری مربوط می‌شود

پنج طبقه اصلی حوزه عاطفی عبارت‌اند از:

- ۱- دریافتن (توجه کردن): آگاه شدن از چیزی در محیط و توجه کردن به آن.
- ۲- پاسخ دادن: علاوه بر توجه کردن به امور، به آنها پاسخ هم می‌دهیم. مثلاً دست زدن برای بازیگران، بعد از دیدن یک نمایش
- ۳- ارزش گذاری: یعنی چیزی را بر چیزی ترجیح دادن. مثلاً به جای رفتن به یک کنسرت به دیدن یک فیلم برویم.
- ۴- سازمان دهی ارزش‌ها: سازمان دهی ارزش‌ها و هر ارزش جدید را در نظام ارزشی خود در یک ترتیب ارجحیت قرار دادن.
- ۵- تشخیص: عمل کردن طبق ارزش‌ها، به گونه‌ای که رفتار فرد نشان دهنده شخصیت، جهان بینی و فلسفه مختص به او باشد. طبقه‌بندی حوزه عاطفی نیز به صورت سلسله مراتب، تنظیم شده‌اند و از کمترین میزان وابستگی عاطفی شروع و به بیش ترین میزان وابستگی عاطفی ختم می‌شوند.

۳= طبقه بندی هدف های آموزشی: حوزه روانی - حرکتی

هدف های آموزشی در حوزه روانی - حرکتی دارای شش طبقه به شرح زیر است (هارو، ۱۹۷۰):

- ۱- حرکت بازتابی: اعمال غیر ارادی در پاسخ به محرک های خاص، مثلاً پلک به هم زدن.
- ۲- حرکت های اساسی: الگو های حرکتی ذاتی، مانند راه رفتن، دویدن و پریدن.
- ۳- توانایی ادراکی: برگرداندن محرک هایی که از راه حواس دریافت میشوند به حرکات مناسب به مانند پیروی از دستورات شفاهی، حفظ تعادل و پرورش از روی طناب.
- ۴- توانایی های فیزیکی: مانند وزنه برداری، رساندن انگشتان دست به نوک پا.
- ۵- حرکت های ماهرانه: مانند الگو های حرکتی مورد نیاز در ورزش ها و هنرهای ظریف، ژیمناستیک.
- ۶- ارتباط غیر کلامی: ایجاد ارتباط از طریق حرکات بدنی، مانند حرکات سر و دست و حرکات چهره ای.



بخش ب: تحلیل آموزشی

فرایندی است که اهداف کلی آموزش به اهداف کوچکتر (هدف های جزئی و هدف های رفتاری) تقسیم نمود. از طریق تحلیل آموزشی، هدف نهایی آموزش به وظایف یا اعمالی که شاگرد باید انجام دهد و یا مهارت هایی که شاگرد پس از اجرای آموزش باید کسب نماید، تقسیم می گردد.

۱- تهیه و تدوین اهداف آموزشی - کلان (آرمانی) و خرد (کلی و جزئی) - اهداف آموزشی = کلی + جزئی (واسطه ای - مرحله ای) + عینی (قابل مشاهده و اندازه گیری) - رفتاری = صریح و روشن باشد، شرایط انجام رفتار مشخص باشد و ملاک یا معیار مشخص دارد.	
۲- تحلیل و تعیین موقعیت آموزشی ابتدا باید رخدادهای آموزش و تجارب مطلوب یادگیری (مهارتها) مشخص و روابط بین اهداف برای تعیین سلسله مراتب یادگیری مشخص شود پس رفتار ورودی بوسیله ارزشیابی تشخیصی اولین گام آموزشی را مشخص می کند رخداد آموزشی + مهارتها + سلسله مراتب اهداف یادگیری + رفتار ورودی + ارزشیابی تشخیصی = اولین گام آموزش محتوا (نقطه شروع درس)	
۳- تحلیل محتوا، روش و وسایل آموزشی - محتوا؛ اصول و مفاهیمی است که به دانش آموزان ارائه می شود تا فعالیت آموزشی را یاد بگیرند. - محتوا بر اساس اهداف معین تدوین می شوند. ۴ معیار تجزیه و تحلیل محتوا عبارتند از: (۱- عینی بودن ۲- منظم بودن ۳- آشکار بودن ۴- مقداری بودن) - در تنظیم محتوا باید این موارد را رعایت کرد: (۱- علاقه و رغبت دانش ۲- مفاهیم، اصول و قوانین علم ۳- توالی مطالب و سلسله مراتب موضوعات) نقش وسایل آموزشی: الف؛ تسهیل کننده (آموزش را عینی (قابل تجسم) و مفاهیم را قابل فهم می سازند) ب؛ معیاری (خود جزئی از یادگیری هستند مانند یادگیری رانندگی) ملاک انتخاب وسایل آموزشی: ۱- ویژگی آموزش ۲- ویژگی فنی (قابلیت حمل و نقل، سهولت کاربرد، سهولت دستکاری و تعمیر و توانایی انتقال پیام مورد نظر) ۳- شرایط و امکانات اجرایی (استفاده از اوپک فقط در یک کلاس تاریک امکانپذیر است).	
۴- تحلیل نظام ارزشیابی - ارزشیابی به دو دلیل صورت می گیرد ۱- درجه تحقق اهداف ۲- اصلاح و باز خورد - سنجش آغازین / تشخیصی: میزان تسلط فراگیر بر مطالب قبلی، میزان آمادگی فراگیر - ارزشیابی تکوینی: هدف آن اصلاح آموزش و حل مشکلات یادگیری در مرحله تکوین است.	

خلاصه نکات کلیدی فصل دوم

- ۱- هدف‌های آموزشی، بر اساس اطلاعات همه‌جانبه‌ای که در زمینه نیازهای شاگردان، نیاز جامعه و نیز ساخت دانش و دیدگاه‌های متخصصان تربیتی با دو ملاک فلسفه آموزش و پرورش و روان‌شناسی تربیتی به دست می‌آید.
- ۲- حیطه شناختی دارای شش سطح می‌باشد که عبارتند از: دانش، فهمیدن، کاربرد، تجزیه و تحلیل، ترکیب، ارزشگذاری.
- ۳- حیطه عاطفی دارای پنج سطح می‌باشد که عبارتند از: دریافت و توجه کردن، پاسخ دادن (واکنش)، ارزش‌گذاری، سازماندهی ارزشها، تبلور ارزشهای سازمان‌یافته در شخصیت.
- ۴- سطوح یادگیری در حیطه روانی- حرکتی عبارت است از: ۱- مشاهده و تقلید ۲- اجرای عمل بدون کمک ۳- دقت در عملی ۴- هماهنگی حرکات ۵- عادی شدن عمل
- ۵- هدف‌های رفتاری به آن دسته از هدف‌های اطلاق می‌شود که نوع رفتار و قابلیت‌هایی را که انتظار داریم، شاگرد پس از فعالیت آموزشی کسب نماید.
- ۶- یک هدف رفتاری خوب دارای ویژگی‌های زیر است: ۱- رفتار مورد مشاهده، باید دقیقاً مشخص باشد. ۲- موقعیتی که رفتار باید در آن مشاهده شود (یا انجام گیرد). مشخص شده باشند. ۳- سطح اجرا (درجه موفقیت) باید دقیقاً مشخص باشند.
- ۷- هدف‌های رفتاری، بهترین راهنما و معیار برای انتخاب وسایل آموزشی محسوب می‌شوند.
- ۸- تحلیل آموزشی فرآیندی است که از طریق آن می‌توان هدف کلی آموزشی را به اهداف کوچکتر (هدف‌های جزئی و هدف‌های رفتاری) تقسیم کرد.
- ۹- طراحی آموزشی فرآیندی پویا است و عناصر تشکیل‌دهنده آن دائماً با یکدیگر در تعاملند. تعیین و تنظیم هدف‌های کلی، تحلیل آموزشی- تعیین محتوا، روش و وسیله، تحلیل و تعیین نظام ارزشیابی چهار مرحله اساسی در این فرآیند هستند.
- ۱۰- مراحل تحلیل آموزشی عبارت است از: تبدیل هدف‌های کلی به هدف‌های جزئی ۲- تبدیل هدف‌های جزئی (مرحله‌ای) به هدف‌های رفتاری ۳- تعیین روابط هدف اجرایی نهایی با هدف‌های اجرایی مرحله‌ای ۴- تعیین رفتار ورودی ۵- ارزشیابی تشخیصی ۶- تعیین اولین گام آموزشی
- ۱۱- محتوای آموزشی باید بر اساس هدف‌های آموزشی معین، تهیه و تنظیم شود.
- ۱۲- شیوه‌های تجزیه و تحلیل محتوا عبارتند از: ۱- عینی بودن ۲- منظم بودن ۳- آشکار بودن ۴- مقداری بودن.
- ۱۳- مراحل تجزیه و تحلیل محتوا: ۱- مشخص ساختن هدف تحلیل ۲- جمع‌آوری نمونه‌های مورد تحلیل ۳- تقسیم مجموعه مورد بررسی به واحدهای مختلف ۴- طبقه‌بندی واحدها ۵- ارزیابی عینی طبقه‌ها
- ۱۴- وسایل آموزشی به کلیه تجهیزات و امکاناتی اطلاق می‌شود که می‌توانند در محیط آموزشی شرایطی را به وجود آورند که در آن شرایط یادگیری سریعتر، آسانتر، بهتر، بادوام تر و مؤثرتر صورت بگیرد.



- ۱۵- ارتباط اهداف با همدیگر به سه شکل است که عبارتند از: ۱- متوالی (تسلسلی) ۲- ارتباط همتراز (موازی) ۳- ترکیبی.
- ۱۶- ارتباط متوالی: ارتباط هدفها به گونه‌ای است که قبل از تحقق هدف پایین‌تر، رسیدن به هدف بالاتر امکان‌پذیر نیست.
- ۱۷- ارتباط همتراز یا موازی: مفاهیم آموزشی نسبت به هم تقدم ندارند و هدفهای مربوط به آنها در یک تراز قرار می‌گیرند.
- ۱۸- ارتباط ترکیبی: در بیشتر مواقع، ارتباط هدفهای اجرایی، حالت ترکیبی دارد؛ یعنی اجزای هدف اجرایی نهایی را یک سلسله « هدفهای تسلسلی و همتراز » تشکیل می‌دهند.
- ۱۹- به وسیله ارزشیابی تشخیصی می‌توان نخستین گام آموزشی، یعنی نقطه شروع تدریس را معین کرد.
- ۲۰- هدفهای کلی، تصویری از فعالیتهای آموزشی به دست می‌دهند. و برای تحقق هدفهای کلی باید آنها را تجزیه و به هدفهای مرحله‌ای تبدیل کرد.
- ۲۱- هدفهای مرحله‌ای (جزئی) نسبت به هدف های رفتاری، کلی‌اند و برای اینکه قابل وصول باشند، باید دقیقاً مشخص شود.
- ۲۲- ارزشیابی صحیح نقاط قوت و ضعف موجود در طرح (شامل نقاط قوت و ضعف هدف، محتوا، روش و انتخاب وسایل) صحت و دقت نحوه ارزشیابی و میزان آمادگی شاگردان برای قبول آموزشهای بعدی را در اختیار معلم قرار خواهد داد.



۱۰) در حوزه شناختی، طبقه دانش به کدام مورد زیر مربوط می شود؟

الف) توانایی استفاده از اصول یادگرفته شده ب) مقایسه اجزای اطلاعات

ج) کشف روابط میان پدیده‌ها د) یادگیری و بازشناسی اطلاعات

۱۱) استنتاج مجموعه ای از روابط انتزاعی، زیر طبقه کدام یک از طبقه های حوزه شناختی است؟

الف) کاربرد ب) تحلیل ج) ترکیب د) ارزشیابی

۱۲) در کدام یک از مراحل حیطه عاطفی یادگیرنده طبق ارزشهای خود به نحوی عمل می کند که رفتارش معرف شخصیت و جهان بینی وی باشد؟

الف) پاسخ دادن ب) ارزشگذاری ج) سازماندهی ارزشها د) تشخیص

۱۳- عوامل سه گانه جامعه، دانش آموز و موضوع درسی در چه الگویی وجود دارد؟

الف) تابا ب) دیویی ج) شوآب د) تایلر

۱۴. هدفهای آموزشی به کدام صورت باید تعریف شوند؟

الف) رفتار معلم ب) رفتار یادگیرنده ج) فعالیتهای کلاس د) محتوی درس

۱۵. دانشجویی که تفاوت فرضیه و تئوری را بر اساس تجربیات روزانه اش شرح می دهد، در کدامیک از طبقات حیطه شناختی قرار می گیرد؟

الف) ترکیب ب) تجزیه ج) کاربرد د) درک و فهم

۱۶. وقتی که فراگیر در طبقه کاربرد حیطه شناختی قرار بگیرد، کدام فعالیت رفتاری متحقق می گردد؟

الف) محاسبه کردن ب) تحلیل کردن ج) مقایسه کردن د) تکرار کردن

۱۷- هدفهایی که با بازشناسی دانش و رشد تواناییها و مهارتهای ذهنی شاگردان سروکار دارد در کدام حیطه یادگیری است؟

الف) روانی - حرکتی ب) حسی - حرکتی ج) شناختی د) عاطفی

۱۸. چگونه می توان آموخته های یادگیرنده را به سطح کاربرد رساند؟

الف) با استفاده از تحلیل اهداف ب) با استفاده از روس تدریس فعال

ج) با بکارگیری امتحان دشوار د) با ارائه تمرین بعد از تدریس